

1 HAZİRAN - 15 TEMMUZ 1995

ŞİİR DERGİSİ

Bu sayıda

HAVVA KOÇ	
Hüzün İkliminde Gül Denemesi.....	2
A. HÜMEYRA YARGICI	
Yâr	3
FATMA ÇAĞDAŞ	
Bestelerken Akşama Hüzünü	4
SAADET KOÇ	
Güz Çocukları.....	4
HİMMET DURGUT	
Söyle.....	5
BEDRİYE KORKANKORKMAZ	
Uykusuz Gecelerde Boş Kadehler Gibiyim.....	5
İSMAİL KARAKURT	
Şiir Günlüğü	6
AHMET URFALI	
Çile ve Ümit.....	7
SEYFULLAH FATİH	
Şafak Beklentileri.....	7
E. DAVUT TOPAL	
Taç Giymişim Ak-Pak.....	8
HALİL GÜNEY	
Derviş Aşkı Bir Bağ Bozumu.....	8
BÜNYAMİN KÜÇÜKKÜRTÜL	
Bir Hikaye; Muazzez Muamma	9
ABDULLAH YİĞİTOĞLU	
Birer Birer	9
MEHMET SOLAK	
Metin Demirci İle Şiir Üzerine	10
NURETTİN BÜYÜKBAŞ	
Söndür	12
CEMAL ÜNALDI	
Aşka Yürümek	13
Ö. FARUK KARATAŞ	
Agoni.....	13
İSMAİL GÖKTÜRK	
Beyaza Tedailer.....	14
C. AYDEMİR	
Hayal	17
ABDÜLBAKİ ÇETİN	
Dön Seha!	17
CEVAT AKKANAT	
Şiirin İpek Sesi-VII	18
ERCAN SAĞLAM	
Uşuyorum	20
TAYYİB ATMACA	
Med	21
MEHMET AYCI	
Bir Şairin Hayatının Bahanesi.....	22
YAŞAR BEDRİ	
Uzay Kuşunun Söylencesi.....	24

Hüzün İkliminde Gül Denemesi

yine uzaklaşıyorum maskeli balonun
muhabbet kokan kafilesinden
bir çift elâ gözün kanatlarına
süzülüyor yüreğim
dönüşü olmayan okyanuslara doğru
yürüyor yürüyorum
su alan bir gemi gibi
ıssız bir iskelede demirliyorum

geçmişten geleceğe yelpâzelenen
ruhumun gölgesi düşüyor tan yerine
siyah beyaz bir fotoğraf gözlerim
gri bulutlar ardında
yalnızlığa sevdalanan ayışığı
kapatıyor yüzünü yıldızlara
mor bir meş'ale dağlarda
intizârla deryaları ağartan
mecalsiz duygularım

mevsimsiz kasırgalar çıktı ansızın
geriye yapraksız tutkular kaldı
hüzün ikliminde gül deniyorum
oysa ne yağmur, ne bahar kaldı

size ancak ferâgat çiçekleri sunabilirim
kanmayın beyaz betonlar arasından
sevdâyı muştulayan güneşe
şehvetli tayfalar iniyor sahillere
ne yosunlar kaldı, ne sular kaldı

yıllar tufan olsa da
silinmeyecek dimağımın levhalarından
mimozalar açan bakışların
kirpiğinle alnıma çizdiğin kader izleri
şölenlerden kalma buğulu sesin
ey bozkır
sen'den geriye yıkık bir duvar kaldı
kırık bir kalbe nakış nakış işlenen
yâr kaldı

kırağı Şiir Dergisi • Kırk beş günde bir çıkar • Sahibi ve yazı İşleri Müdürü: Cengiz Coşkun
• Genel Yayın Yönetmeni: Tayyib Atmaca • Yayın Koordinatörü: Mehmet Durmaz
• Tashih: Mehmet Ayçi - Burhan Sakallı • Yıllık Abone: 250.000.-TL. • Posta Çeki Hesap Numarası: Tayyib
Atmaca 507532 • Okuyucusuna gönderilir. • Gelen her mektup cevaplandırılır • Gönderdiğimiz her mektup için
iki mektup pulu göndermeniz rica olunur. • Yazışma Adresi: Atatürk Caddesi 39. Sokak No: 19 01820
Osmaniye / Adana • Telefonlar (0322) **KIRAĞI** Bürosu: 812 42 10 Ev: T.A: 812 72 56 Ev: M.D.: 822 17 68
• Grafik Düzenleme : Grafik Stüdyo Ltd. Şti. Tlf : (0312) 232 29 63 • Baskı: ABC Matbaacılık Ltd. Şti. Tlf: (0312) 230 36 19 Ankara

Yâr

*Sonu hüsransız biten sevdalar göster bana
Yahut gönül yakmayan sevdalar göster bana
Kurtulmak mümkün değil ümit kıran figandan
Bu akşam sıkıntılı, gamlıyım her akşamdan*

*Aşkın aziz suyunu içmeye mi geldin yâr
Bin bir renkten birini seçmeye mi geldin yâr*

*Zaman asırlık hükmü imzalamada yine
Seyretsem bu akşamı içime sine sine
Bahçelerde gurubun çıldırtan ateşleri
Ve bin bir melodinin umursamaz sesleri*

*Gönül bahçelerinde gezmeyi mi geldin yâr
Neler hissetti isem sezmeye mi geldin yâr*

*Gelecek güzel günler nerde biliyor musun
Gözlerinin yaşını hâlâ siliyor musun
Hep aynı yalanlara sonunda aldanırsın
Zamanın çarklarında dönmek kolay sanırsın*

*Bir gizli derdim vardı, sormaya mı geldin yâr
Şüphelerimi hayra yormaya mı geldin yâr*

*Gözlerim yorulmadan hep o mâhut seyirde
Zaman geçmek bilmiyor bu vefasız şehirde
Aldanmak mümkün değil, kaçıp gitmek nâfile
Bitecek mi sonunda çektiğim bunca çile*

*Bahçelerden al güller dermeye mi geldin yâr
Bana sonsuz ümitler vermeye mi geldin yâr*

Bestelerken Akşama Hüznü

yüzlerini güneşe kiralarken
kaldırımlara terkettikleri ayak sesleriyle
suskunluğu dokuyor içime çocuklar

ellerimin karikatürünü çiziyor akşam
kiralık bir kahkahayı salıp
ölümler dağıtıyor köşesizliğine gecenin

artık
kuşlar gidiyor kente terkedilen baharlardan
kaybedilen savaşlar keşfediliyor
solgun yaprakları arasında bir karanfilin
çok zaman böyle bitiyor yaşamak

SAADET KOÇ

Güz Çocukları

Biz güz çocuklarıydık
O yüzden çağrıldığımızda
Yüreğimizde yangın
Ellerimizde çiçeklerle koşardık ateşe

Sevgilerimiz hep yellerde
Gökyüzünde işaretimiz vardı
Özümüzü sağlama aldığımız
Bakıp bakıp aldandığımız

Gün ışığına çıkınca
Derin bir kuyunun dibinde sakladığımız
korkularımız,

Ah, yalnızlığımız
Sargımız.

Söyle

*İntikamı mıdır geçmiş zamanın
şu içimde dinmez fırtına
masum bir geçmiş devranın
iftiralar yükledim sırtına
yakama salar ellerini
sandıklara koyduğum tarih.*

BEDRİYE KORKANKORKMAZ

Uykusuz Gecelerde Boş Kadehler Gibiyim

*Bir ben
Bir ben sığamam koca kentlere
Uykusuz gecelerde boş kadehler gibiyim
Yalnızlığın karanlığında
Seyircisiz tiyatro
kanatsız kuşlar gibiyim*

*Yalnızım
Yalnızlığım gölgemi boğuyor*

*Terk edilmiş kentlerin yalnızlığıdayım
Elimde valizim
Gözlerimde yaşlar
Gönülde kasırgalar
Dolaşıyorum dolaşıyorum
Adresler yitik*

*Yolsuz köylerin yalnızlığıyla sarhoşum
Yalnızım sarı başaklarca yeryüzünde
Bir ben sığamıyorum koca kentlere
Uykusuz gecelerde boş kadehler gibiyim
Yalnızlığın karanlığında
Seyircisiz tiyatro
kanatsız kuşlar gibiyim*

Şairlerde Varolma Kaygusu

4 Nisan 1993 Çiğdemli

"İnsanın varolduğu sürece, birşeyler husule getirme eğilimi de varolacaktır. İnsan kendini insan olarak hissettiği sürece birşeyler yapmaya girişecektir."

(A. Tarkovski)

İnsanın ötesinde bulunamı keşfetme ve onu ruhların yücelişine sunma, şairin vazgeçilmez ilk özelliği olduğu gibi, kendisinin bilinmesi, öylece varolma kaygusu duymanın da ilk işareti-
dir.

Şaire göre şiir sadece insanı anlama işi değil, aynı zamanda, zamanın ipinden tutunacak çalışmalara bir varoluş biçimidir. Eser (şiir)'ini ortaya koymak ve ben'ini kabul ettirmek her şairde gerçekleştirilmek istenen dayanılmaz bir çabadır. Bu açıdan bakıldığında, ruhun bir dili var, o da şiir. Her şair, metafizik açılımını ve ruh şehri(eser)'ini bu dil ile kuruyor.

Varlığın coşturulması bir alınyazısı ezgisidir ve güzelliğin fırtınası bir dil ile, bir kader iledir.

Eşyaya bakış, aşk, hayat, hayatın geçiciliği, insanın geçmişteki, halihazır ve gelecekteki durumu, varlık, yokluk, ölüm... bütün bunlar şairin ölümsüz olana yönelmesini sağlar. Çünkü ölümlülük bir handikaptır her şair için. Yoksa kalıcı olanı yakalayamaz ve yaratamaz. Gerçekte bir insan tek'i olarak şairin ölümsüzlüğü diye bir şey yoktur. Sadece ve sadece ölümsüzü özlemesi ve ölümsüzlüğü eser(ler)ıyla gerçekleştirme uğraşısı söz konusudur. İddiasız olan siliktir, çünkü.

Hayat serüveninde her şair kendisini bir boşluğa bırakır ve o boşlukta anlamlandırır kendisini. Okur'u şiirin dünyasına sokmak, oradaki aydınlığın, anlamın, güzelliğin paylaşılmasını sağlamaktır, şüpheşiz şairin varlığını da ilgilenmektedir. Onun için şiir, şairin varlığına ve iç hayatına işaret etmektedir. Öyleki insan ben'indeki sonsuzluk hissi, yaşamının anlamı, varlık-yokluk muhasebesi, inanç, güzellik... şair ruhunun derinliklerini şekillendirir ve herşeyi sezgiyle kuşatarak anlamlandırmasını sağlar. Çünkü şiir, insan (şair) varlığının metafizik metinleridir.

Şairin serüveni biraz da kelimelerinkine benziyor. Kâh parıldıyor, kâh külleniyor. Şair kişiliği sessiz, sır yüklü, bazan da haşin, hışırtilı günün akşamlı kanatlarıyla uçarak, bengisuyuna erişiyor bir varlık kazanan sanat eserinin.

Şairin varolma kaygusu poetik, estetik ve etik bir duyuşla sezilerek temellendirilebilir. Bunu şairin kendisi, kendi sözcük ve dizeleriyle yaşadığı dönemin kültür ve geleneği etkisi altında, metafizik enlemde gerçekleştirdiği iç konuşması ve derunî hayatıyla sezdirir bize.

'ben yoğ iken kim var imiş buralarda'

YOLCUNUN GÖZLERİ PARLIYOR

21 Şubat 1991 Ankara

Aşk kapı aralıyor insana. Necat Çavuş ile üçüncü kez ışıyor aşkın gözleri. İlki Keşifler, şiirin ustasına armağan. İkincisi Ölümünden Önceki Sözler, belkide Türkçe'nin en güzel mensur şiirleri.

Bu şubat gecesinde içimi ısıtıyor bütün derinlik ve zenginliğiyle son günlerin en güzel şiir kitabı. Hüseyin'in imzalı hediyesi. "Bak İsmail, bizim de gözlerimiz parıldıyor" ithafıyla. Kitap, has şiir perdelerinin serazat açılımı. Kitabın dayanılmaz ağırlıklı ve vazgeçilmez teması tabii ki AŞK! Ki aşk, şaire 'yeni bir tarih yazdırır!' Çünkü hep 'aşk konuşuyor' bütün zamanlarda. Ve ilhamla yükseltiyor şair, ruhunun nurdan heykelini! Sanat olarak şiirin varlığı bir daha gövdesini gösteriyor bu şiir kuraklığında.

Çavuş, işinin ehli olarak kelimelerin hakkını veriyor. Kelimelerini buluyor ya da kelimeler onu buluyor. Bir okur olarak kelimelerin büyüğü, soylu ve seçkin serüvenini büyük bir hazla yenden yaşıyorum bende. İncecikten naif ve özgün bir şiir çeşmesi akıyor. İnsan aşkı, ölümü, kaderi, zamanı... ile bu dizelerde güzelce yansıyor kitabın sayfaları arasından. Şairin ruhu şehre iniyor, tabiata gidiyor özlemle. Hayatın gerçeğine sahip oluyor. Aşk makamı'na ulaşıyor şair, oradan konuşuyor. İnsanı tutuşturan heyecamı diriliği, derinliği hem şehirde hem tabiatta yaşıyor böylece. Işıklı ellerle dönüyor, dönüşü ölümsüzlüğü muştuluyor bize.

Şiir diliyle şair, aslında benim de küllenen yüreğime bir ateş bahşediyor. Ve Türkçe'nin en güzel şiirleri arasında yer alıyor; Buket, Yolcunun Gözleri Parlıyor, Deniz Düşünceleri...

Söz şairin:

'Ve hiç üşümeyeceksin ruhum
Yeni ateşler süreceğim ocağına'

Çile ve Ümit

Acısında yoğurup zincirli susuzluğun
Gözleri bağladılar uzak gören gözleri
Ve kırık çiçek artığı yaprak ağladı

Çilesi can üstünde

Gökler devrilirken çığlık fırtınasından
Bir sevgi talanında bozuldu hasbahçe
Ve güneş sevdalısı toprak ağladı

Yemini kan üstünde

Gecenin kara yüzüne kara perde çektiler
Yıldızlar söndü büyük ve parlak
Ve ay-yıldızlı bayrak ağladı

Ümidi tan üstünde

Şafak Beklentileri

Bir sabah,
Geç kalsa güneş doğmakta
Tutuverse nefesini ufuklar bir an
Bir ben kalsam yalnızca dünyada
Uyandırsam güneşi
Derin uykudan...

Sonra sizi kaldırsam
Ruhların seherinde
Seyretsek güneşin yumuk yumuk elini
Mest olsak zamanın mumyalanmış sesinde
Okşasak gerçeklerin
Bize ait tenini...

Taç Giymişim Ak-Pak

Şehit Fuat BAL'ın Aziz Hatırasına!

Uçurumlar...

**Sarp kayaların sardığı,
zifiri karanlıkları
tekbirlerden beyaz perdeler örter.
Güneş sancıdadır
bir sabah rüzgârı okşar saçlarımı
anam gibi
duada eller.**

**Çiçeğe durmamış ağaç
barut kokularında
kurşun seslerinde uyanır yapraklar
muştulara dayalı acılarım
kible'de değilim beş vakit!
Hızır kollar.**

**Yosun tutmuş su özlerim
taş bağlarım açlığa
israflara inat.
Zaman tandır ekmeğim
takvimlerim ağıt yakmış hasrete
geç kalır yollar.**

**Vecelleseneük'ten tac giymişim
ak-pak
Fatih'i görürüm kır atında
yağlar erir içimden
Hilâl'e kanatlanırım
bir yıldız kanar alnımda
ölüm korkak!
bin sevda ile karşılarım
el sallar.**

**şehâdetin
sadık yemini iner toprağa
ötelere açılır
uçurumlar.**

Bir Derviş Aşkı Bir Bağ Bozumu

*"Bu bir garibin öyküsüdür; dinlemek ve
duyabilmek için bir garib kulağı gerek."
Mevlana*

**Yorgun dünyalar düşüyor omuzlarımdan
bir garibin öyküsünün yazılışı gibi
sararan mektupları andıran bir uykusuzluk
gümüş leylakların parıltısı
rüyalarımın akan hüznü şafaklar
gölgesiz dağları eriten gözyaşlarım**

**Kâinatı kuşatan bir aşkın çözülüşü
yağmur gibi yağıyor resimlerime
bütün ayları nisana bağlayan bir bilmece
dünyayı sarıp sarmalayan dağların tutuşması
volkan yürekli dervişlerin yüzünde**

**Tablolara sığmayan duygularım
yoksulluğa dönen kuşlar gibi üstünde
yine düşlerimden öte bir yorgunluk
Mehlikanın eriyişi kâf dağının ardında
güneşle kavrulan onulmaz yaralarım
ketmedilemeyen aşklar var avuçlarımda**

**Martılar süzülür tozan aylar içinden
yaşlanan mevsimler geçer
resimlerden aynalara döndüğümde
gündüzleri didik didik ederim
kelimeleri delice savururum
satır satır sökülürken dağlardan denizlere
umutları yaran bir vurgun olurum her seferinde**

**Dağlara küsen mercan yürekli insanlar
vakitsiz solan günlerin sabahında
şafakların akışı öğlemize akşamımıza
acılarımı kandillere akıttığım uzun kış geceleri
kuşların uçuşuyla yitirilen mutluluklar**

**Bu akşamın aydınlığı karanlık
parmaklarımı aydınlatan bir sancı
ömrümün mikro filmleri
bir gonca gül gibi maziye bakan tablolardan
yağmura tutulan martılar süzöldükçe
düşlerimi yakalayan bir derviş aşkı bir
bağbozumu daha**

Bir Hikaye; Muazzez Muamma

*Bana kendini öptür suya damlayan ışık
Öyle ani yüksel ki denize açılan kapıdaki eşik
Bu düşen itibarın adını intihar değil armoni koyalım*

*Suya damlayan saydam pırıltı
ve ancak iteleyerek çıkan
çenemden aşağı inen mırıltı
doğuya doğuya bir köye taşının*

*ve taşınırlar
taşınırlar orda bir köyceğize
köyün karşısında sarp bir dağ
hep yan bakar karşı dağa
cılız görür köy çocuklarını
ezilmiş bir nar çiçeği
bilmem ne iş
bir çiçek
işte bu gözümle gördüm
her akşamda bir yıkım yapar dağa*

*Hep baş dönmesi olur o şiiri okuyanda bir de
muammayı farkedip düş kayması*

*Sevdalısı söyledi
bir yerlerden gelirmiş her gün bir kız
bir yerlerden görülmemiş gül kılığında*

ABDULLAH YİĞİTOĞLU

Birer Birer

*Sana açılan kapılar
Kapanır birer birer
Birer birer uçar
Vuslat kuşları*

*Hasret hep penceremden girer
Sevdân aşamaz yokuşları...*

*Yüreğime
Yumruk yumruk bir sızı çöker
Bir ateş düşer canevice*

Metin Demirci(*) İle Şiir Üzerine

Konuşan: MEHMET SOLAK

■ Şairlerle yapılan söyleşilerde genellikle şiirin ne olduğu sorulur. Ben soruyu olumsuz sormak istiyorum.

□ Ne değildir mi diyeceksiniz?

■ Evet. Çünkü şiirin ne olduğunu değil de; ne olmadığını konuşmak, şiirin sınırlandırılması ihtimalini daha uzak tutuyor kanımca. Ne dersiniz?

□ Bence şiir; ekmek değildir, aş değildir. Yani öncelikle bilinen şeylerden değildir. Şiir düzyazıdan farklı bir şeydir. Çoğu insan bunu anlayamaz. Dolayısıyla "neden düzyazı yazmıyorsunuz da şiire yöneliyorsunuz" denir. Bunlar şiirin ne olmadığını bilmeyen insanlardır. Zaten şiiri tanıyan onun diğerlerinden farkını bilir ki; üzerine o kadar eğilir. Farksız olsa, herhalde o kadar emek vererek şiir üzerinde yoğunlaşmaz, daha kolay ifadelerle başvurulur. Altınla demirin; gümüşle bakırın aynı olmadığını herkes çok güzel bilir. Kısacası bu iş; tanıma girilmediği sürece daha anlamlıdır.

■ Bununla bağlantılı olarak... Şiire başlayışınızda şiir tanımlamalarının bir katkısı oldu mu? Yoksa bir keşifle mi başladınız? Ya da başka bir şekilde mi?

□ Bence, şiire başlamak diye birşey yoktur. Şiiri öğrenmek vardır. İnsan; konuşmayı, yürümeyi nasıl öğreniyorsa şiiri de öyle öğrenir. Bunun sebepleri çok çeşitli olabilir. Ben, konuşmayı öğrendikten sonra konuşmanın ne olduğunu düşünmeye başladım. İnsan, ben şiir öğreneceğim, diye de başlamaz şiire. Şiir, konuşmak gibidir. Nasıl, nerede öğrenileceği önceden planlanamaz. Şiir, başıma öyle indi. Orhan (Kuyu) ile konuşmalarımız oluyordu, birgün öğrendiğimi farkettilim. Fakat bununla kalmadım. Ne olduğunu ya da ne olmadığını kendimce araştırdım.

Şiiri öğrendikten sonra bırakamazsınız. Çünkü yeni bir meziyet kazanmış olursunuz. Ve ondan vazgeçemezsiniz. Nefsin de hoşuna gider bu durum. Kendini herkesten farklı bir şekilde ortaya koyarsın, farklı görünsün. Dertlerini, sevinçlerini... nefsinin alıştırdığı şeyle -şiirle- anlatmaya mecbur kalırsın. Ve sürekli nefsinin telkini sözkonusudur. Ben, şairlerin bir belâya düşer olduklarına inanıyorum; şiir belâsına... Şiir, şairlerin avuntusudur. Bende yaşayan şiir bu.

■ Şairler arasında "şiir söylemek, şiir yazmak, şiir yapmak" gibi ifadeler kullanılıyor. Sizin bunlardan birini tercihiniz sözkonusu mu?

□ Bence bunları ne olarak birbirinden ayırmak mümkün değildir. Böyle bir yaklaşım meseleyi karmaşık hale getirir. Güzel şiir bu üçünün dengelenmesinden başka bir şey olmasa gerek.

■ Söylemek, yazmak, tamam... Peki "yapmak" neyin nesidir?

□ Ben söylemenin de yazmanın da tam olarak anlaşıldığını sanmıyorum. Herşey o kadar net değil. Söyler... Şair kendi içinde durmadan söyler; bu çok zordur. Çünkü ilktir. Sonra yazma faslı gelir ki; bilgi ister, planlama programlama gerektirir. Daha sonra da kâğıda dökülür. Kâğıttaki, şiirin yapılmış halidir.

■ Yani bunları şiirin birer aşaması olarak mı görüyorsunuz?

□ Evet, kâğıda yazıldığı halde bitmeyen şiirler vardır. Ancak şairin kendisinde biter şiir. Bittiği zaman da, artık o bir sanat eseridir.

Eğer şiir sadece yazılı bir şey olsaydı her güzel konuşanın güzel şiir yazması gerekirdi.

■ "Yapmak"la bağımlı kalarak, şiir için "ürün" ya da "yapıt" diyebilir miyiz yani.

Metin Demirci

1951 Çorum doğumlu.
Şiirleri ve diğer yazıları Aylık Dergi, Bu Meydan, Kardelen, Hüner gibi dergilerde yayımlandı.
Hâlâ Çorum'da öğretmenlik yapmaktadır.

□ Kelime, yerinde ve zamanında kullanılırsa bir sakınca doğmaz. Şairlerin ortaya koydukları bir "şey" vardır. Bu, gerektiğinde değişik isimlerle ifade edilebilir. Gündelik hayatta, şiirin onca kalabalık içerisinde kaynayıp gitmesi kaygısından dolayı onu daha rahat ifade edebilmek için ürün (ya da yapıt) kelimeleri tercih ediliyor olabilir. Şiir, değerli bir şey; ama toplumda bir portakal kadar değeri yoktur. Tabi; şiir bir emeğin ürünüdür. Bu anlamda ürün denebilir.

■ **Hicabî Kırlangıç'ın şiirine ilişkin değerlendirilmeniz de "mânâ" şiirinden söz ediyorsunuz. Mânâ şiiri diye bir tür varsa o vakit başka türler de olmalı? Var mı? Bu bağlamda, sizce şiir kategorize edilmeli mi?**

□ Ben, şiirin geliş şeklinden, dayandığı ortamdan; yani şiirdeki oluşumundan bahsetmek istedim orada. Bilirsiniz, her şairin kendine özgü bir tezgahı vardır. Tarzı vardır, tezgahı ona göredir. Tezgah farklı olduğuna göre işleyiş de farklı olacaktır. Bir fıkra geldi aklıma. Kayserili ile lâz laf yarışı yapıyorlarmış. Birisi, "bizim memlekette öyle fabrikalar var ki inegi bir taraftan sokarsın diğer taraftan sucuk olarak çıkar" demiş. Öteki atılmış, "bu da bir şey mi" demiş. "Bizim memlekette de öyle fabrikalar var ki, bir taraftan eti sokarsın diğer taraftan inek olarak çıkar" demiş. Yani her şairin tezgahı farklıdır.

Dolayısıyla malzeme kullanım usulü ve malzemesi de değişiktir. Kimi mânâyı alır maddeleştirir; kimi maddeyi alır mânâlaştırır. Benim söylemek istediğim buydu.

Hicabi meselesine gelince... Hicabi önce mânâyı yakalıyor. Onu tezgâhında somutlaştırıyor. Mânâya kelimeler biçiyor, cümle kuruyor, kendine has bir yapı oluşturuyor. Şiirin oluş tarzı bu. Bir başkası da tersini yapabilir.

■ **Kategorize edilmesi...**

□ Ben şiirin işlediği konu bakımından adlandırılması, kategorize edilmesi taraftarı değilim.

■ **Yalnız bir radyo konuşmanızda insanî-islâmî noktalarında şiiri kategorize ediyordunuz, yanlış hatırlamıyorsam.**

□ Şimdi, kendi şiirimi anlatırken bir takım unsurları ortaya çıkarabilmek için bazı isimlendirmeler yapabilmekteyim. Sadece

kendi şiirlerimi izah edebileceğim tarzda isimlendirmeler bunlar, ama temelde, kaynağa yönelik bir kategorizeden yana değilim; mantık şiiri, bilgi şiiri, metafizik şiir, gibi.

■ **Şiirlerinizde genel anlamda iki ayrı tarzın -yada havanın- olduğunu düşünüyorum. Kimilerinde duygu yoğunluğu var; kimileri de hikemî özellikler taşıyor. Ne dersiniz?**

□ Niye beni farklı olarak ele alıyorsunuz? Meselâ kendinizden. Sizin hangi saatiniz birbirini tutuyor da Metin Demirci'nin her saati birbirini tutsun. Benim her anım farklı birer kesittir. Yeri geliyor seviniyorum; yeri geliyor, ağlıyorum. M. Demirci duygu küpü değil ki, durulduğu zaman düşünmeye başlıyor. Kanımca, insan dıştan yeteri kadar tanınmıyor. Tanındıkça çok farklı şeyler meydana çıkıyor. Benim ilk görüntüm bilinen şair tiplemesine pek uygun değil ama bir güreşçi tipi var.

Aslında ben, kendimi şiirlerimde izah etmeye çalışırım. Duygu yoğunluklu şiirlerimde de hikemî yönümün konuşturulduğunu görebilirsiniz. Meselâ: "Metin bu huy-suz konluğu arzın / Bir yardan bir candan geçesi gelir / Hem gökmen kızlar tutkunu / Hem ceylan gözlü bekler bah-tına."

■ **İkisinden de vazgeçemiyorsunuz değil mi?**

□ Tabi; işin aslı bu. Benim hayatımdan kaynaklanıyor bu. Sözümlü konuşuyorum, tartışıyorum ve bir de şiirini yapıyorum. Şiirin sürecinde neler yok ki; dağ var, taş var, arkadaş var... Var da var... İslâmî duyarlılığımın az olduğu ve gerçekten sevdiğim bir zamanda yazdığım şiirler var. Sonra ilgilerim değişti, herşey değişti. İslâmî kimliğim şiirlere yansdı. Bu günde tam olarak birşeyler yapamamanın endişesi var. İnandığım gibi yaşayamıyorum. Bunun neticesi olarak ortaya çıkan şiirler var. Fikri yoğunluğumun olduğu zaman hikemî şiirleri; duygu yoğunluğunun olduğu zamanlarda da o türden şiirler çıkıyor.

■ **Şiirlerinizde hep bir isyan var. Gizli ya da aşıkâr. Bunu neye bağlıyorsunuz? Şiirinizin isyanınıza ya da isyanınızın şiirinize bir katkısı var mı?**

□ Ben bu yapıyı beğenmiyorum. Düzeltmesini ve daha iyi bir şekle ulaştırılmasını istiyorum.

■ Peki kim yapacak bunu?

□ Kendim isteğime göre tabii ki kendim. Bende ki o uzlaşmaz yapı ister istemez şiirlerime yansıyor. Bu, islâmî kimliğe büründükçe daha da farklı alanlara intikal ediyor. Şiirdeki görüntü belki de en zayıf tarafıdır bu işin.

■ Şiir neticesinde isyanınız artıyor mu yoksa duruluyor musunuz?

□ Onun farkına varacak kadar durulmadım.

■ Şairler genellikle 1. tekil kişiyi çok kullanırlar. Sizde aksine 2. tekil kişinin kullanımı çok fazla. Hep sen, kimileyin sevda; kimileyin gönül; kimileyin şairin kendisi; kimileyin de "gözlerinde kaybolunan, aranıp bulunamayan, bulunması da istenmeyen" bir leylâ. Nedir bunun sebebi hikmeti?

□ Hayat, "ben" ve "sen" in kavgasıdır. Toplanmadır, dağılmadır. Aslında "sen" yoktur, "ben" vardır. Yani her "sen", bir "ben", her "ben" bir "sen" dir. Dolayısıyla "ben" ler vardır. Ben, "ben" i zaruret olduğu için "sen" olarak kullanıyorum. Çünkü çevrede başka "ben" ler var. Yeryüzünde "ben" ler kavgası var. "O" ayrıdır. "O", zâttır. Bütün özellikler tarif edilemeyecek şekilde "O" ndadır. Bu benim şimdiki bakış açımdır. Bende ki "sen" ler, ortalıktaki "ben" ler. "Ben" lerle ilişkilerde hep "sen" ler vardır.

■ "Vuslat bende intihar" mı?

□ "Sen" lerin bitmesi benim de bitmemdir. "Sen" i yokettiğim zaman kendimi de yoketmekteyim. "Sen" yoksan ben ne kulum ne de sultan"

■ Son soru. Uzunca bir süredir şiirle meşgulsünüz. Fakat henüz ilk kitabın hazırlığı içerisindesiniz. Neden bu kadar beklediniz?

□ Bence erken bile... Geç başlama olmasa, biraz daha fazla yaşayacağıma umudum olsa, şiirlerimi daha geç yayınlar, daha net olarak ortaya koymaya çalışırım. Sürekli gelişen biriyim ben. Bu işler devam edecektir. Bunu hissediyorum. İsterim ki, benim en gelişmiş, olgunlaşmış şeklimle en son çıksın kitabım. Ama ömür sınırlı. Nerede düşeceğimizi bilmiyoruz. Endişemiz bu.

■ Peki bu güzel söyleşi için çok teşekkür ediyorum.

NURETTİN BÜYÜKBAŞ

Söndür

Karartma gecelerinin

Sisli lambası

Söndür o; fitili,

Sisli, puslu ışığını

Artık gün doğdu

Zaman değişti

Devir değdi uzay çağına

Atisiz gecelerin

Puslu lambası

Söndür o;

Mayıs'lı, Mart'lı, Eylül'lü

ışığını

Gün çoktan doğdu

Artık çağdaşlığı aştı geceler

Aylar değdi uzay çağına.

Hayırsız gecelerin, pembe lambası

Söndür;

Söndür artık sisli ışığını

Ne fitil kaldı ne şişe

Gösterebilir misin bana

O; sönük yadigarını

Loş bir ışık mıydı bıraktığın

Yoksa;

Bir hayal mahsülü mü?

Sana da lüzum kalmadı zaten

Hem gün doğalı çok oldu

Hem zaman değişeli

Artık çağdaşlığı aştı geceler

Kafalar değdi uzay çağına.

Aşka Yürümek

*Gönül tezgâhında umut dokurum
İpliğe, targa, beze gerek yok
Efkâra geldim mi çalar-okurum
Notaya, nağmeye, saza gerek yok*

*Yolcuyum sonsuzun son ülkesine
Vurgunum meçhulün billur sesine
Düşüm ya! Aşkların en yücesine
Yanarım. Ateşe, köze gerek yok.*

*Bir kanat çırpıştır aşka yürümek
Masum yalvarıştır aşka yürümek
Hakk'ı arayıştır aşka yürümek
Başka bir sevince, hazza gerek yok.*

Ö. FARUK KARATAŞ

Agoni

*mahir ellerin
gül figürleri çalmaktan yorulduğu saatlerde
gök dudaklarını birleştiremez*

*sular bulanır
ve nehir gırtlığa tıkanan
bir yumru olmaktan çıkar
flu görüntüleriyle oynasır bakire kızlar
en mahrem çiçekleri boğulur rüyalarında
kara haberlerle uyanır kardelenler
müşfik ruhunu yitiren rüzgarlara karşı
gece ile gündüz arası saf bağlayıp
kanlı bir ışık sağarlar analarından*

*kaygı aşkın prangasıdır
ki sevmek de yenilir şahdamarında*

Özür ve Düzeltme

10. sayıdaki AGONİ şiiri
yanlışlıkla Selçuk
KÜPÇÜK imzasıyla
yayınlanmıştır.

Düzeltir

Selçuk KÜPÇÜK ve
Ö. Faruk KARATAŞ'tan
öziir dileriz.

Beyaza Tedailer

M. Narlı'nın "Beyaz" şiirinin çağrıştırdıkları.

"haydi beyaza dön"

Beyaz, aydınlık çehrendir senin. Beyaz, düşlerini güden güzelin, yüreğindeki deryada yakamozlanan dâvetkar bakışlarını remzeder. Ol mahisinki içinde çalkalanan derya seni kuşatmaz. Seni cezbeden balçık gözlerine perde olmuş. Bir karanlığa mahkumsun ki, gözlerini açsan balçık; gözlerini yumsan âmâsın. Beyaza dön. Dönmek, karalığa ve karanlığa başkaldıran asıl tavrın olacaktır. Dönmek, bağdat haramilerine gülünç olmamaktır dostum.

Gülbeyazın seni iliklerine kadar kontrolünde tutan sevgisini hissedersin de meftunu olduğun nigâr, balçık denizlerinin dibinden yollamaz seni. Senin o bir cansız heyulâ olan nigârın, eğilip kulaklarına -beyaz bir yanılmazdır- der. Kararsız ve şaşkın kalakalırsın muallakta. Ve muallakta duranı tezce aliverir içine sular. Suların önüne düşmeye gör. Seni, bir cansız odun parçası gibi renkler girdabına doğru sürükler. Suların içi karanlıktır üstelik. Haydi, söndürülmek için suya atılmış bir ökseği olmadığını kendine ispatla. Son bir gayretle yücelt başını, aydınlığa tutun. Sana -beyaz bir yanılmazdır- diyenler, renkler girdabında boğulanlardır. Bünyelerinde her rengi taşırlar da, asla renk vermezler.

Haydi beyaza dön, gülbeyaza. Senden çok senin olana. Aşkın hür iradesiyle kanatlanmadan ağır aksak adımlarla yetişemezsin, nankör ve başı dönmüş acuna. Zirvelerin varlığını bilmek mutlu olmana yetmiyor. Bu mütpezel hâlinle gülbeyazın otağına yaklaşamazsın bile. Beyaza dön. Gelmiş ve gelecek saadetlerin meczedildiği yalın hakikate. Beyaza dön. Güçlü kılınmaya. Cılız ve isteksiz hallerinle, bu konar göçer-

ler pazarında değil bac almak, iş bile bulamazsın. Oysa sen bir emanete hazırlandın. Güç ve çetin olan bir emanete. Bir güzelin sevdâsından hız almayan yüreğin; bir güzel sevdânın sıcaklığında pişmeyen gönlün seni üç adım öteye taşıyamaz. Yıgılır kalırsın dizlerinin üzerine. Ve olanca haşmetiyle silüeti kayar gözlerinin önünden gülbeyazın. Bir serap görmüşsün gibi gelir sana. Hayâlinde tutuşur silüeti sevgilinin. Bem-beyaz bir tabloda kaybedersin her şekli. Fakat üzülmemelisin. Düşde bembeyaz bir tablo, ümide delâlet eder. Herşeyi yeniden bulabileceğin beyaza. Dönmen gerekene...

"okunmaz kitabın kapağını aç"

Kitap bir definedir ki yoksula haktır. Sen bu hâlinle yoksullar yoksulusun. Kitap, bin şu kadar yıldır yaşıyor olduğunun yegâne delilidir. Binlerle ifade edilebilecek çağların usâresidir kitap. Cehennemî ateşlerde kavru lan dimağına damlayıp, İbrahim'e ateş ortasında bahçeler açılması gibi, serinletir dimağını. Kitap bir kılavuzdur. Bunaldığın dünyadan seni kurtaracak, huzur ve sükûnün hükümferma olduğu bahçelere ulaştıracak tek kılavuz. Gülbeyaz, seni has bahçelerinde ağırlamak, çiğnenmiş onurunu iade etmek için bekliyor. İtibarını harcayarak daha kaç yıl yaşayabilirsin bu hayatı? Hem neden itibarsız yaşayasın?

Kitap ışıktır. Geçmişe ve geleceğe dönük bir ışık. Her yıldızın kılavuzluğuna güvenilmez. Gökteki en parlak yıldıza, kitaba yönelmelisin; yolunu şaşır an her yolcu gibi. Bu kör acunda yaşıyor olmak mânâsını yitirmişse; hâfızada, gönülde, davranış ve münâsebetlerde olan kelâm-ı kadîmin baş üze alınıp, orada unutulmasından değil midir?

Kuşların ötmesini, çiçeklerin solmasını, ağlamayı, üşümeyi, hüznü, çileyi anlamlı kılan aşk değil midir? Adını duyduğunda içine ürperti dolan sevgiliye ulaşmak için hiç çaban olmayacak mı? Kitap bir çağrıdır dostum. Aydınlığa, seviyeye, üslûba, hayatı anlamlı kılmaya, haysiyetli olmaya dâvet. Sevdiğini inkar etmekle yüreğini asla soğutamazsın. Okunmaz kitabın kapağını aç. Aç ve tutun gülbeyazın ellerine. Teslim ol ona, ya da teslim al...

"bir dipnotlar yığını olmak için mi sayfalar sebil"

Hayâl meyal hatırladığın hatıralardan mı ibaret kalacak aşk? Eskilerin yaşadığı büyük aşklar seni nasıl tatmin edebilir? Aşk bir defalık, birilerinin yaşayıp bitirdiği tarih hadiseleri değildir. Mecnun, Ferhad kendi aşklarını yaşamışlardır. Çilesi, umudu, umutsuzluğuyla kendi aşklarını. Mevlana, Yunus topyekün cemiyetin aşkını, cemiyet adına yaşamışlardır. Onlar aşk çağının âşıklarıdır. Ey çağların en müptezelinde aşkı omuzlayan insan. Mucize mi bekliyorsun dağlardan? Kalk ve külüngüne davran. Sabırla işlemelisin aşkını çağının karanlık alnına.

Ferhad, külüngünü bir buluta asmış, bağdaş kurup oturmuştu doruğuna dağların. Her gelen aşık iki adım ilerletseydi kanal mı kalırdı açılmadık. Yunus'un her dem yeniden doğması, sana bir çağrı değil miydi. Sen aşka kurulmamış mıydın. Türkülerin aşka dâirdi hani. Neden ürküttü dağlar seni? Sevmek, dağlara yönelmek değil midir?...

"bil yenilmezliğini oyunun bil"

Senaryosu, dekoru, sahnesi, sen de dahil hiçbirşeyi senin olmayan bu oyunda sana düşen rol figüranlıktır. Balçık denizlerinin kraliçesi sana kral rolünü vermiş olsa bile, oynadığın kahraman sen olmayacaksın. Ama sen aykırı tipleri de canlandırabilirsin. Oyunda her tipe müsait rol var nasıl olsa, ve sen ne kadar aykırı olursan o kadar iyi oynamış olursun rolünü. Bir müddet geçince herkes rolünü benimsemiyor mu? Şahsiyetinin yerine ikâme etmiyor mu?

"güneş altında bir bukailemun değil mi bu kent?"

Camiileri, türbeleri, mezarlıklarıyla bir başka; müptezel ve ayıp yerleriyle bir başka dünyanın yaşandığı bu şehir. Her insa-

na bir başka çehresiyle görünen bu binbir suratlı kent. Sen bu kentin ne dilencilliğini, ne züppeliğini yaşayabilirsin. Bir garip oyunun sahnelendiği bu kentte herkese uygun bir rol vardır. Dağlara yönelmek bile bir kandırmacadır bâzan. Arabesk, korkak, cıvık bir dağ olur bu kent. Sigaramı bile tadıyla içemezsin. Korkaklığın bir tezahürü olurda çıkar karşına. Sinmiş, içine kapanmış biri olursun. Hoş, dışına kapansan da birşey ifade etmez ya.

Gülbeyazdan çok uzaklara düşmüşsündür. Yüreğin hükmü geçmez bu kentte. Yıldızları başka, kandilleri başkadır. Sükût, canhıraş bir feryat olur ya, kentin telaşına çarpmaz bile. Kent kendine yeni putlar inşâ etmekle meşguldür. Yürekerin yağmalandığı bir panayırdır kent. Vitrinlerin önünden geçerken yüzünü aydınlatan ışıklar beyaz'a hiç benzemez. Kentin, kalabalıkları cezbeden karanlık ruhu, nasipsiz, aşuften yüzleri gibi sırtarak alay eder seninle.

Kent, büyük küçük günahların sergilendiği bir panayırdır. Günaha davettir kent, senin olmayana. Sen, oksijen çadırındaki hasta gibi kapanmışsındır bir kuytuya. Beyazı solumak. Beyaz ne büyük nimet...

Kent uygardır. Uygar olmak kentin yeni çehresidir. Bugüne kadar yaşanan zamanın boşa gittiği hissini uyandırır insanda. Yeni bir görünüm, yeni bir şahsiyet, yeni bir tavır, yani bir üslûb sunar kent. Yeni veya senin olmayan, yani senden başka, senin dışında. Kent bir malzemeler yığını, bir malûmat deposudur. Kent, deli taşlarıyla dolu bir kuyu. Kentte bir deli taşı da sen olursun. Yeni kişiliğin veya kişiliksizliğinle kentli tipine karışırırısın. Kent sana memleketini sormaz, nereli olduğunu sorar. Kentlisin dostum. Bir birimlik üstünlüğünü, bir birimlik zulüm vesilesi sayan merhametsizler guruhundan. Meziyetsizliği üstünlük sayan, tabii olan herşeyin yerine bir sunilik bulan hilkat garibesini. Sonra tatminsizlik başını dönderir. Kent her defasında yeni modeller sunar insana. Kentin değer yargıları, senin bir insan olduğunu umursamaz. En iyi insan, en çok tüketendir. Sen değil, etiketlerin muhatap olur kentle. Adın, kullandığın eşyanın markasından sonra telaffuz edilir. Kent deşifre eder insanı. Mahremiyet, kentin tanımadığı bir hâldir. Zaman, bir

asfalt yoğunluğunda yaşanır. Kent paket programlar sunar insana. Kendini değil, kalabalıkları yaşarsın. Kendisiyle başbaşa kalmak kentlinin en büyük ayıbıdır. Neyi, niçin yaptığını hiçbir zaman düşünmeden koşturmalısın kentte. Uzağa, gülbeyazın alabildiğince uzağına doğru koşturmalısın. Bundan sonra yaşadıkların, gülbeyazın ağıtlarına yeni ezgiler katmak olacaktır.

Duyduğun her ağıt, her ezgi gülbeyazı hatırlatacaktır sana. Gülbeyaza olan aşkın depreşecek ve yüreğini avuçlarına alıp sıkkan bir el uykularında yakalayacaktır seni. Uykuları yitirmek iyiye alâmettir. Vefâsızlığın bir kurt gibi kemirecektir beynini. Bir efkâr basacaktır içini, küllenmiş bir ateşi deşecektir yüreğinde. Anlayacaksın, kolay unutulacak bir sevgili olmadığını gülbeyazın.

**"bulanık yüzünün kederini
içinde taş kaynayan yüreklerle ısıt
ısıt ki ateşten bir ırmak aksın
yüreğine"**

Gülbeyaza sunacağın çiçekler hangi toprakta yetişmiş olmalı. Gülbeyaza hediyen hangi ülkenin anahtarları olacak. İçinde kor olan ateşi besleyen havayı hangi iklimden teneffüs edeceksin? Gülbeyazın yetim bıraktığı, ya da yetim kaldığı memlekete yönel dostum. Anadolu, garip yalnızlığım. Gönül ocağına besleyen ateş. Yüreklerin münferit yandığı coğrafya. Yönel Anadolu'ya, içindeki ateşten ateş ver, ortak ol yangınına. Yüreğindeki yangın öyle büyümeli, öyle büyümeli ki gülbeyaz hissedebilsin sıcaklığını. Yangınlar el ele tutuşmadan gökyüzünü sarmaz. Göğü tutmayan yangın Kaf dağına mesaj olup varmaz, kendi kendini yakar durur. Gülbeyaz mükemmeli arar dostum. Şüpheli olanı sevmez. Akkor kesilmiş bir yüreği ellerine sunmadan iltifat etmez.

Anadolu, gülbeyazın terkettiği ev, kovulduğu da denilebilir. Gülbeyaz gitti gideli üç denizin üç yandan söndürmeye çalıştığı yangınıyla kavrulan belde. Gülbeyaz evde iken böyle mi idi ya? Dört bir yana ışığı yetiştirdi gülbeyazın. Seren direği gibi gökkubenin gülbeyaz. Niye yıkıldı hanlar, köprüler, kervansaraylar. Niye bozkırda terk edilmiş viraneler oldu görkemli taş yapılar. Neden güzergâhları değişti yolların. Gülbeyazdan kalan hatıraları küllenmiş bir

yara gibi bağrına basmadı mı Anadolu. Neden paslı bir çelik parçası bulsan bir yanının koptuğunu hissedersin. Neden gülbeyazın kullandığı alfabeyle yazılmış bir kağıt parçası bulsan, gülbeyazın hatıra defteri gibi öpüp başına koyuyorsun. İtiraf et. Yönel Anadolu'ya ve gülbeyaza haksızlık edildiğini, bir hakkı teslim etmek üzere yüreğindeki yangını Anadolu'ya vakfettiğini söyle. Paylaşmak gülbeyazın sevdiği bir haslettir. Yüreği de, yangını da paylaşmayı öğrenmelisin önce. Gülbeyazın sevdiği hasletlerle donanmalısın. Ama nasıl? Gülbeyazın dilini bilmiyorsun ki?

**"haydi geç şiir bir asma köprüyse
eğer
bir daha ve sonsuz aşk iklimine"**

Gülbeyazın dili şiirdi, gülbeyaz konuştu mu şiir konuşurdu. Gülbeyaz bir manzûmeydi. Eşya mısralaşırdı onun ellerinde. Kuş bir ezgiydi, çiçek bir ezgiydi. Yönelişleri destandı. Dostum, gülbeyazın destanı yazılmadı farkında mısın. Ağıtı yakılmadı. Gülbeyaza dair söylenenler hep bir teselliden ibaret. Teselli ve temennilerle avunarak gülbeyaza ulaşacak kahraman sen olamazsın. Sen gülbeyazın gidişiyle yedi iklim, üç kıta sefil düşmüş, yaralanmış güllerinin kan kırmızısı çilelerini avuçlayıp, ellerini yakmalısın önce. Sen yetim yavruların masum direnişlerine sözcülük yapmalısın. Sen gülbeyaza bir ağıt olarak varmalısın. Gözyaşlarıyla yoğrulmuş bir kalbe, ucu yanık bir mektup gibi mısraların dağıldığı, gelmiş ve geçmiş en yakıcı aşk manzumesi.

Gülbeyazı inandırmalısın. Samimiyetine, saflığına, yanmışlığına inanmalı. Şiirle başlamalısın konuşmaya, şiirle bitirmelisin. Anlamalı seni. Anlamalı ne delişmen, ne pervasız aşk eri olduğunu. Gülbeyaz, sevdâlarına âşina olduğunu ve mazereti kalmadığını anlamalı artık.

**"haydi beyaza dön
ilhamın denizine"**

Aydınlık çehren ve ak alnınla gir gülbeyazın ülkesine. Hür iradenle omuzladığın aşkı gülbeyazın gönül kapısına yık. Unutma, gülbeyaz aşkı en çok takdir edecek olandır.

Ey aşkıyla imtihan edilen ve aşkını bayraklaştırıp en çetin burçlara dikebilen insan! Selam sana, sana ve aşkına...

Hayal

*Yıldızları parlak baharın bir gecesiydi,
Mehtap bana yoldaş geçiyorken korulardan...
Etrafta gezen ses gecenin çift hecesiydi,
Baktım o hayâl yükselerek çıktı sulardan
Durgun suyun üstüne vurmuş nefesinden,
Birden bire canlandı yeşil maiye baktım...
Salkım söğütün arzusu ondan ve sesinden
Bir damlaya yüz sürmek içindir diye sandım.
Kayboldu dudaklardan uçan bir enin oldu,
Koştum onu görmek ona varmak emeliyle...
Kayboldu sudan yükselen bir enin oldu,
Koştum ona değmek onu sarmak emeliyle.*

ABDÜLBAKİ ÇETİN

Dön Seha!

*Yelkovan-akrep koşuşturması hayli zaman alınca
Ya da gece bütün dehşetiyle hakim olunca her yana
Gözlerimin önünde peyda olur endamin
Kirli kaldırımlarda sensiz sessiz ağlarım*

*Ben ki;
Sana hasrettim yüreğimi, sevdamı, aşkı
Mümeyyiz vasıflar buldum sana
Üstünlüğünü belirtmek için akranına
Ve takdim ettim gönül sarayımın anahtarlarını
Zarif parmaklarına.*

*Sarfettiğin her kelime temeline bir taş olur sevdamın
Gök yırtılsın bardaktan boşalırcasına yağsın rahmet
Temizlesin şu makus talihli şehrin kirli yüzünü*

*Devran dönse, dinecek sanma sakın içimdeki fırtına
"Döner mi?" sualine muhatabım dil-rüba!
"Dur daha, bekle daha" deme sakın, dön seha!..*

Şiirin İpek Sesi - VII

22. Şiir, Şirket, Şirk

Orta seslerin bolca bulunduğu üç kelimelik başlığımız ne kadar şiirsel olursa olsun, can sıkıcı soruları gündeme getiriyor. Şiir denilen sözden gövde ne menem bir maldır ki şirket için tedavülde bulunsun? Kim alır onu, kim satar? Para denilen kirli âşüfte karşısındaki tavrı nedir. Değeri nasıl tespit edilir? Borsadaki konumu ne ola peki? vs. vs.

Bu soruları her ne kadar genel şiir kavramı üzerinden soruyorsak da siz konuyu sınırlandırıp özele doğru, meselâ İslâmcı şiire indirgeyebilirsiniz. Korkunç ve can sıkıcı değil mi?

Manzarayı dağıtmak ve sis perdesini sa-
vurmak için bir şiir parçası okuyalım:

*"şimşek çakan bir umut, vefâsız bir
Türkiye
altın harflerle birgün Yazarlar da
hüznünü
bilmezler girdiğini çokların
Birliğine
İthaftır çığlıklarım geceyi saran
güne
bir çınar gibi büyük elimde
unutulmak."*

"Ben Şâir Değilim Ağbi"(40)sinde, Nurullah Genç, pek çok şaire, genç şaire sözcülük yapıyor. Bir yerde, şair olarak kabul görmeyenlere, her gönderdiği şiir için dergi editörlerinden red cevaplı mektuplar alan, hatta alamayan bacağı -şiiri değil- kısıllara sözcülük ve hüzündaşlıkta bulunuyor.

Tabii, bunlar benim çıkarımlarım. Şairin yakınması ise, akrostişle verdiği ve girdiği TYB'ye rağmen, unutulmaktan...

Aynı şiirin bir başka bölümünden yapacağımız alıntı bizim işimize daha faydalı olacak:

*"reklamları sevemedim bir türlü
kendini yalanlayan sloganları
güvenim kalmadı ambalajlara*

*çılgnılığa adanan imajlara
şair ticarete vurgunsa eğer
ben şair değilim ağbi
ben kâhin değilim, sâhir değilim
yadların sırtında nasib arayan
fildişi kulede kahir değilim
esiriyim ebedî bir baharın."*

Reklamların egemen olduğu liberal bir dünyadaysa ve ticarete adanacaksa eğer şiir; şairliğin, biliciliğin, sihirbazlığın ne önemi var? Yahut, bunlar olmamak, ebedî bir baharın esiri (İslâm?) olmak ne güzel.

Aslında tartışma konusunun içinde bunlar yoktu. "Ben Şâir Değilim Ağbi"yi sonradan keşfetmiştik. Neyse, sadede gelelim.

Özülke Dergisi(41) ile B. Vakit'te(42) ortaya serilen konu, "Edebiyatta Alan Kirlenmesi" başlığı ile tezahür ediyordu. Nedenise, pek ilgi çekmedi.

Bu yazılarda, İslâmî kesimdeki fikri karışmanın edebiyata da sirayet ettiği, bütün edebî nevilerde tekelleşmeye doğru gidildiği belirtiliyordu. Şiirde ise "şi-i-rketleşme", yani zümre, klüp, klik vb. isimlerle anabileceğimiz bir darlaşmanın, sığlaşmanın eğilim kazandığı dile getiriliyordu. Öyle ki, müslümanların çıkardıkları edebî dergiler birbirlerini uzun mesafeden seyretme pozisyonundaydılar. Halbuki müslüman sanatçının islâmî birliği (tevhid) ve evrenseli yakalaması gerekmiyor muydu?

Öncelikle çizilen tabloda rahatsız olanlardan birisiyim. Rahatsızlığımın geçmesi bu tablonun ortadan kalkmasına bağlı. Ama nasıl kaldıracağız bunu?

İsterseniz önce tablonun görünürdeki müsebbiblerine göz atalım.

İlki, daha önce de belirtildiği gibi, fikri keşmekeş. Ardından dergilerin yayın sorumlularını (muhterem, üstad...) ve öznel tutumlarını ekleyelim. Bir diğeri yoksul-

luk. Yoksulun yok sayılması... Son olarak taşralılık. Zira, taşranın bağrında geliyor bugün islâmî edebiyat ve maalesef metropoldeki yayıncı, dergici bunu pek görmek istemiyor.

Tablonun yok ediliş reçetesi de kendiliğinden ortaya çıkıyor sanırım. Hiç de köklü olmayan bu sayılanların terk edilmesi.

Zaten, müslüman şair/şiir ülkenin şiir iktidarını haksız bir şekilde elinde bulunduran millî/lâik kesimce dışlanmakta. Bir de içte kırılmalar, parçalanmalar, dışlanmalar olursa hal nice olur?

23. Şair Farklı Bir Hâlet-i İnsaniyye midir?

Pekçok şair kendisini diğer insanlardan farklı bir yapıda görür. İki ayak, bacak, bir gövde ve başla şekillenen kaba iskeletin şair adını alanlarının diğerlerinden farkı ne ola?

Kuşkusuz, farktan kasıt suret değil, öz, ruh.

Ruhsal durumu, dünyayı kavrayışı ile, evet, anladık, o farklı ve bambaşka birisidir.

Peki, şairi hayal avcısı olarak düşünenlerle, duygusal bir inek kategorisinde tutanlara ne dersiniz?

Ya hakikatlere ayna olup kendini sert, haşın, yalçın kaya-çelik maddelerle eşdeğerde tutanlar. Makinalar...

Yanılmadınız, şair kelime oyuncusudur, bir simyagerdir, bir gram noksan tartmaz kelimeyi. Kelimenin esiridir o.

Sihir, büyü, nûcum, remil... bunlar da onun sorumluluğundadır; deve güreşi, sünnet şöleni, kocakarı ilaçları da...

Uyanıklık rüyalarını (sanrıları), şizofreniyi, paranoyak halleri, beyin kanamalarını, eşcinselliği... ya bunları kime yükleyelim? Bunları yüklenen yok mu sanıyorsunuz?

Hepsini geçip diyoruz ki, şair diğer insanlara göre farklıdır, evet. Ve ekliyoruz; o, kir, iğrenç koku, pislik, foseptik çukuru, afyon, cinsel sapkın, vs. vs. değildir. Veya bunlar olan, bunları yazan, şair değildir.

24. Şiir ve Koku

Bu noktada, yukarıdaki satırlarla bağlantılı olarak, daha önce başka bir yerde kullandığımız başlığı ve bu başlık altındaki

yazımızda aktardığımız bir hikayeyi tekrarlamak mecburiyeti hissediyoruz.(43)

Klasik dönem İran şairlerinden Molla Câmi (1414-1492) Baharistan'ında zikreder: Bir şair, ermiş bir zata ayak yolunda yazdığını söylediği bir şiirini okur ve övünür. Ermiş: "Haklısın, bu şiirden oranın kokusu geliyor." der.

Bugün, üzgünüz, aynı koku, şiir adına burunlarımızın direğini kırıyor.

Gündemin egemeni olan ideoloji bütün kokuşmuşluğuna, bitkinliğine rağmen küfrünü şiir olarak piyasaya sürebiliyor.

Milliyet Sanat Dergisi'nden (44):

"Sıkıntıyız biz, biz Cumhuriyet!

Alkole boyansın ufuk,

Hep susalım, hep! Yasak çiçekler

gibi açılın sofa."

Aynı Dergi'den (45):

**"Ağzın ki beyaz/ (...) / MENİGİBİ-
ÖPÜŞGİBİVALEGİBİKAĞITGİBİ/
O'ral beyazı"**

Adı geçen derginin başka bir sayısında ise **"Şiir ve Mastürbasyon"**(46) isimli bir yazıya tesadüf ediyorsunuz. Yazar, Melih Cevdet Anday, Cemal Süreya, Can Yücel, Ahmet Erhan, Erdal Alovera, Oğuzhan Akay, Ersin Tezcan gibi ölü, yaşlı veya genç, şair saydıklarından yaptığı alıntılarla **"istim-na"**ya değinmiş. Bulanık kafayla yazıldığı her halinden belli olan karanlık amaçlı yazıda geçen ve II. Yenici, müteveffa Cemal Süreya'ya ait olduğu belirtilen satırlardan alıntı yapıyorum: **"Çok mastürbasyon yaptım(...) İğrenirdim kendimden. (...) Sapık olarak görüyordum kendimi."**

Gönül isterdi ki, bu şairi şimdilerde rahmetle anabilelim. Sevenlerince **"erotizmi şiirselde tutan"**(47) şair olarak yâd edilen Cemal Süreya'nın güncesinden alınmış bu ibareler aynı kesimin sapkın lisanla bir izahıdır da.

25. Aymazlık ve Utanmazlık

Küfür Yıllığı'nın(48) 1995'e ait olanı da bütün bir pişkinlikle yayınlandı. **"Şiirimizde Geçen Yıl"** alt başlığını aymazlık ve utanmazlıkla kullanabilen yıllık yayıncıları (yazar-yayınevi) geçen yılların yıllıklarına nazaran daha rahatlar.

Hatırlanacağı üzere yıllığın 1994 nüshasını yeterince yazı konusu yap- ▶

miştık. Bu yazımıza herhangi bir tepki almamakla beraber, 1995 yılığı hakkında kalem oynatma taraftarı değildim. Fakat yukarıda ele aldığımız kötü kokulu şiir evreninin yıllık çapındaki temsilcisi olması, 1995 yılığını anmamızı gerekli kılıyor.

"Önsöz"de önceki yılığın **"gürültü ko-parmadığı"**nı ve **"iyi karşılandığı"**nı belirten yıllık derlemecisi bizim yazılarımızdan habersiz olduğunu, hatta kendisine ulaştırılan dergileri sağlıklı bir şekilde okumadığını belli ediyor.

Yıllıkçı, haliyle, artık **"müslüman kimliklilere"** yer vermiyor. Onlar için yazdığını zannettiğim **"oturup, kendi isteklerine uygun, kendi amaçları doğrultusunda başka bir yıllık hazırlayacaklarına..."** şeklinde devam eden ibareler tam bir demogoji.

Derleyici, yılığındaki şiirler için **"bana göre -en güzellerini, -bana göre- en kalıcılarını içinde toplayan bir seçki"** diye tarif ederken öznel ve taraflı tutumunu açıkça ortaya koyuyor.

Yine, **"olabildiğince çok sayıda şiir ve edebiyat dergisinden"** seçme yaptığını söylüyor derlemeci. Adam Yayınları'nın imkânları emrine âmâde olduğu halde, **"olanakları"**nın yetersizliğinden yakınıyor. Fakat kendisine **"Bazı yerlerden (...) dergiler, şiir kitapları gelmekte"** ise de **"Bunları çok sınırlı bir çevre"**ye seslendikleri için değerlendirmeye alamıyor.

Derleyici hatırladığımız kadarıyla İzmir'de oturuyor. Soruyoruz: Oturduğu şehirde yayımlanan **"Harman"ı, "Karabük/ Bölgenin Sesi Gazetesi"** kadar kayda değer bulmaması nedendir? Sahi, müslüman kimlikliler...

Yıllıkçı, **"1994'te yayımlanan şiir kitapları listesi"**, **"1994 Şiir Ödülleri"**, **"Ölümler-Olaylar"** gibi bölümler de hazırlamış. Tabii bunlar da **"demokratlara"** yakışan bir **"anti-demokratlık"** arz ediyor.

Yıllık'taki şiirleri incelemeyeceğiz. Fakat şunları tespit etmeden geçemeyeceğiz:

Sivasfobi sürüyor. (A. Püsküllüoğlu, s.49, A. Uysal, s.55, H. Bektaş, s.167)

Dünyanın diğer bölgeleri; Bosna, Çeçenya, Keşmir, Karabağ, Cezayir, Somali, Mısır, Eritre, Güneydoğu... yok.

Ve şiir... Az!

DİPNOTLAR

40. Genç, Nurullah, *Aşkı İsyandır Benim*, İhtar Yay., Erzurum 1993, s.7.
41. Dülgeroğlu, İ.E., (S. Çelik), *Özülke Dergisi*, 4. Sayı, s.16
42. Akin, Hüseyin, B. *Vakit Gazetesi, Kültür Say.*, "Edebiyat, Sanat ve Yoksulluk", 12.2.1995.
43. Akkanat, C., *İlk Adım Gaz.* / Nevşehir, 1-15 Mart.
44. Milliyet Sanat, "En Yeni Yapıtları-I", 341. sayı, s.14 (San'bul-T.Kantürk)
45. Milliyet Sanat, "En Yeni Yapıtları-II", 342. sayı, s.15 (La petite Mort IX-H. Alemdar)
46. Milliyet Sanat, S. Akin, 349. sayı, s.28.
47. Sevdâ Sözlere, C. Süreya, Can Yay., İst. 1984, (Arka kapakta Füsün Akatlı (Alev Alatl?)'nin ifadesi)
48. Adam 1995 Şiir Yılığı, (Hazırlayan: Mehmet H. Doğan), İst., 1995, 184 s.

ERCAN SAĞLAM

Üşüyorum

*Sesi duruluyor gökgürültüsünün
Kırılıyor silinmeye yüz tutmuş
hatıralar*

*Işık hüzmeleri sızıyor geceye inceden
Yakıp kavuran sıcağa inat
Üşüyorum*

*Zaman yürekleri vurunca
Yaşlandı dünya
Bilirmisin balâm burası soğuk
Bilirmisin dondurur kelimeler
Üşüyorum*

*Sürme çek gözlerine sevgili balâm
Sürme çek gözlerine ağlamasınlar
Düşümde güneşin ateşi sönmüş
Üşüyorum*

*Öpmeyen kalmadı annelerin elinden
Çocuklar annelerini öptü doymadı
Nehirler bıkmadı akmaktan
Ve zaman geçmekten
Ellerim daha kavramadı ellerini
Gölgesindeyim taşduvarların
Üşüyorum*

Med

*Dalgalar vuruyor kıyılarına
ellerin üşüyor için yanıyor
kendinden uzağa gitmek isterken
vaktine bir hüznün demir atıyor
dünü soluyorsun hava yerine
gün akşam oluyor farketmiyorsun
dalgalar vuruyor kıyılarına*

*Ellerin üşüyor için yanıyor
bir sâra nöbeti geçiriyorsun
yüreğin kafeste anka kuşudur
uçursan sen yalnız ne yapacaksın
uçurmasan yersin kendi kendini
med-cezir halinde korku ve ümit
ellerin üşüyor için yanıyor*

*Kendinden uzağa gitmek isterken
İçinden dışına bir alev yürür
menzil uzadıkça yangının büyür
dokunsan sahile tutuşur deniz
İntihar sayılır öyle bıraksan
yaşamak ağır bir sorumluluktur
kendinden uzağa gitmek isterken*

*Vaktine bir hüznün demir atıyor
farkında değilsin yaşadığının
gemiler kalkıyor el sallıyorsun
kimdir bilmiyorsun uğurladığın
elindeki çiçek boyun büküyor
martılar susuyor sen başlıyorsun
vaktine bir hüznün demir atıyor*

*Dünü soluyorsun hava yerine
sen mi yaprak döktün zaman mı soldu
ne çabuk kar düşmüş omuzlarına
duvar yumruklatan acı mı çektin
dağlara mı çıktın çığlık atmaya
dünyalık sevgiler dünyadır adem
dünü soluyorsun hav(v)a yerine*

*Gün akşam oluyor farketmiyorsun
çarpıp duruyorsun kendi sesine
bulutlar iniyor gözbebeğine
sen yağmur yağacak diye beklerken
öteden çıkıyor bir deli poyraz
bulutlar uçuyor başka dağlara
gün akşam oluyor farketmiyorsun*

*Dalgalar vuruyor kıyılarına
efkâr köpürüyor dudaklarından
dalgalar geçmişi aşındırıyor
gözlerin büyüyor deniz büyüyor
kuşlar göç ediyor gönül yurdundan
son bahar içinde seni bekliyor
dalgalar vuruyor kıyılarına*

Bir Şairin Hayatının Bahanesi

Olgun bir ağacın gelecek mevsimde yine çiçeklenmesini nasıl bekliyorsak, bütün kitaplarını dikkatle okuduğumuz bir yazarın (şairin)da yeni çıkacak eserini öyle bekleriz. Bu bekleyiş kaldırıldığında insanı "okuyucu" yapan şeylerin de bir ölçüde manasızlaştığını görürsünüz. Sanat-edebiyat dergilerini karıştırırken, yayın evlerinin kitap kataloglarına bakarken tatlı bir merakın sizi derinden ürperttiğini hissedersiniz, gözünüze çarpan yeni bir "şey"i hemen elde etme yoluna gidirsiniz. Metin Önal Mengüşoğlu'nun yeni şiir kitabını (Hayatımın Bahanesi. Şiir. Esra Sanat Yayınları Konya. 1994) çıkar çıkmaz edinmem şiir merakından ziyade onun daha önce yayınlanan eserlerini okumamdan kaynaklanıyor.

En ciddi şiir tahlilleri bile nihayetinde "değini" sınırını aşabilmiş değildir. Şiir sürekli yoruma açık bir edebiyat ürünü olduğundan, onu şairi şerhetse dahi, o şiirde okuyucu açısından esrarlı bir nokta yine varlığını muhafaza edecektir. Bu yazı okunurken biraz önce dile getirdiğimiz yargının gözden uzak tutulmaması gerekir.

Kimdir Metin Önal Mengüşoğlu?

1947 yılında memur bir babanın çocuğu olarak Elazığ'da dünyaya gelen şair ilk öğrenimini değişik yerlerde tamamlar. Malatya Lisesi'nden ve İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun olur. Hikmetini ancak Allah'ın ve kendisinin bileceği, ayrıca ariflere de malum olan bir eylem gerçekleştirerek bütün diplomalarını yakar. Peygamber tavsiyesi ile ticarete atılır. Şair yazmaya erken başlamıştır. Henüz lise öğrencisi iken "Çile" isimli üç sayılıklı bir mecmua çıkarır. Malatya Fikir Kulübü'nün çalışmalarına katılan şair Yeni İstiklal, Türk Yurdu, Hareket, Kriter, Deneme, Defne ve Aylık Dergi gibi dergilerde ürünlerini yayınlar. Kelime Dergisini çıkarır ve Kelime Yayınları'nı kurar. Son çalışmaları Varide ve Dergah dergilerinde yayınlanan şairin yayınlanmış altı eseri bulunmaktadır: Gavur Kayırcıları

(Öykü), Ben Asyalı Bir Ozan (Şiir), Dr. S (Öykü), Çamurlu Bir Irmak (Şiir), Hayatımın Bahanesi (Şiir) ve Ağabeyime Mektuplar (Mektup-deneme)...

Bir şairin 'hayatının bahanesi' ne olabilir? Bu soru şairin düşünce dünyası ile alakalı olduğundan ve her şair için ayrı cevap gerektireceğinden anlamsız sayılabilir. Ancak, şair şiirini, hayatını manalandıran şey üzerine kurar. Biz bunu şairin şiirinden anladığımız kadar, onun nasıl bir hayat yaşadığından anlayamayız, çünkü, hiç kimse görüldüğü gibi değildir. Şiir ise şairin "ten kafesi" içinde sakladığı, başka kanallarla ifade edilemeyen "şey"lerin dışavurumundan ibarettir. Şair hayatının bahanesini "Bahanesi Tuhaftır Yaşamının" isimli şiirinde veriyor:

**"Maksat Acıyı hafifletmek
Yaşamak filan bahane"**

Bu mısralar bana Tolstoy'un İtirafı'nda hayatın korkunçluğu üzerine düşüncelerini hatırlattı. Tolstoy'a göre dünyaya gelmek en büyük acıdır. Şair de bu noktada Tolstoy'la aynı frekanstan konuşmaktadır, ancak, ortaya çıkan acıyı hafifletmek peşindedir. Onun için Kuran'ın "oyun-oynaş" (Ankebüt/64, Enam/32, Hadid/20, Muhammed/36) olarak tanımladığı bir hayatı manalandırmaya şiirle çalışmaktadır.

Önce şunu belirtmeliyim ki, Metin Önal Mengüşoğlu'nun şiiri toplumcu yanı ağır basan ve yer yer popülist unsurlar taşıyan bir şiirdir. Böyle olmasına rağmen fizikî realite ile metafizik olanı dengelemiş bir sanatın peşindedir şair: "İnsanların yalnızca akıllarını ya da yalnızca yüreklerini etkileyebilmek için bir 'söz' seçimi yapabilmek imkansızdır. Bir sanatsal olgu karşısında yalnızca yüreğimle ya da aklımla durabilme başarısını göstermem imkansızdır. Nasıl ayırdedebilirim, falan sanat eseri aklımlı, filan sanat eseri yüreğimle etkilesin ya da ilgilendirsin diye? Bu ne gelişmemiş bir mantıktır"

(Ağabeyime Mektuplar. Pınar Yayınları. Sayfa 57).

Metin Önal Mengüsoğlu'nun yazımız konusu şiir kitabı 5 bölümden oluşuyor. Bölüm isimlerinin şiir içindeki mısralar ve şiir isimlerinden oluşması kitaba ayrı bir sıcaklık kazandırmış. Önsöz niteliği taşıyan **"Yurdum Makberim Mahzenim"** şiiri ise şaire has bir duyarlılığı yansıtıyor:

**"Göbeğim hangi toprağa gömülü
anacığım
Benden düşen ilk ölü hangi toprakta
Hangi toprak hangi topraktan farklı
anacığım
Ki, kemiklerimi sızlatıyor bir yurt
özlemi."**

Şair bu şiirinde kemiklerini sızlatan yurt özlemiyle esas vatana dönüşü şiirleştirmektedir. Esas vatan ise aslında birbirinden farklı olmayan topraktır.

Mengüsoğlu'nun şiirlerinde belirgin unsur insan unsurudur. Gerek **"Ben Asyalı Bir Ozan"** gerekse **"Çamurlu Bir Irmak"** kitabındaki şiirlerde bu belirginlik kendisini fazla zorlanmadan hissettirir. Şairin son şiir kitabı **"Hayatımın Bahanesi"** ise insan olma düşüncesi, insan portreleri ve insan merkezli toplumsal olaylarla doludur.

**"Yaklaş yanıma kuşan tüm
maharetini
Yabanlık bana geçmişimden yadigar
Belli olmaz uzaktan sırrım, zatımı
örtüyor
Dokunursan görürsün içimde bir
insan var."**

dörtlüğü Hayyam'ın rubailerini çağrıştıran bir derinliğe sahip. İnsanı anlamak şüphesiz mahir olmayı gerektiriyor. Kişilik (şahsiyet) farklı olmanın diğer adıdır aslında. Modern hayatta tek tip insan üreten eğitim (eğriltme) fabrikaları sürüleştirdiği insanlığı aynı zamanda şahsiyetsiz kılıyor. **"Farklı"** olana tahammülü olmayan insanlar hemcinslerini nesne olarak algılama yoluna gittikleri için insan olmanın önemi de fazlaca bir şey ifade etmiyor.

Kitabın **"Giyotin Gözlü Adam"** bölümündeki şiirler genelde tek kişinin şiiridir. İkinci bölüm **"Kalbim iki Şerha"**daki şiirler ise toplumsal hadiselerin birer tablosu konumundadır. Bu hadiselerden Güneydoğu dramı şairin şiirlerine küçümsenemeyecek ağır-

lıkta giriyor. **"Return"** adlı şiirin epigrafındaki şu mısralar oldukça ilgi çekici:

**"niçin geldin, dediler
karpuz alacaktım, dedim"**

sınırdan geri çevirdiler." sonrası yöre insanına has bir kahırlanma, ayrı bir güzellik:

**"Ah
Bir daha ağzıma alamayacağım
Diyarbakir'i."**

On yılı aşkın hemen hemen her gün sürekli alevlenen, bazen küllendiği sanılıp unutulunca dehşetli bir patlamayla sarsılan, **"ateş açıldı"** ibaresiyle gazetelere yansıyan yaralı bir diyarın öyküsü: **"Ya Rast"** şiiri. Kelimeler zamanla yeni anlamlar kazanıyor. Kelimeden de öte hayatın kazanmış olduğu yeni bir çehre var ortada:

**"eskiden bir metre kar yağardı
Diyarbakir'e
o zaman özlemi çekilen bir şeydi ateş
duyunca içini ısıttırdı insanın
şimdi adı bile uykulara ziyan getirir."**

Türkiye'de rejim kendisine zarar vermeyecek bir din anlayışı oluşturmakta gecikmedi. Devletten maaşlı **"din görevlisi"** kadrosu Kuran'a ve sahih sünnete göre değil devletin resmi öğretilerine göre toplumun din anlayışını yönlendirme yoluna gitti. Toplumun sivil-dinî örgütleri kanunla kaldırıldığı için ortaya çıkan boşlukta, tevarüs edilen din anlayışı da dejenere olmaktan kendini kurtaramadı. Öyle ki, bazı mescitlerde Kemalizm'in ilkeleri bile anlatılır oldu. Şair haklı olarak bu anlayışı sorgulamakta ve **"Kiremit"** şiirinde şöyle demektedir:

**"Ben oğullarımı bayram namazına
daha hiç götürmedim
götüremedim çünkü
işgal altındaydı akıl
kitaplar kirletilmişti."**

Türkiye, sosyal dalgalanmaların, göçlerin, sıcak çatışmaların, kan davalarının, toprak kavgalarının yaşandığı bir ülkedir. En medeni olanımızın bile bedevi/köylü bir yanı bulunur. Soydan gelmesé de komşumuzdan, mesai arkadaşımızdan bulaşmıştır bu köylülük. Şehirli olmak ise uzun dönemde göç sonrası **"köylü"**nün kimliğini değiştirdiği gibi, onun sağlığından insan ilişkilerine bir yığın şeyini değiştirir. Şehrin insanı olmak kolay değildir. (İsmet Özel'in Üç Firenk

Havası şiirini hatırlayalım.) Kitabın "Ebrulî Bir Hayat" bölümündeki "Göçten Sonra Sabahın İlk İzlenimleri" şiiri doğayogun yaşamdan betonyogun yaşama geçişte çelişkilerin ve özelemlerin şiiridir. Şair, "Şehrin virüsleri girdi kanıma, kendime elveda." demek suretiyle bu kimlik kaybını istemeyerek de olsa kabullenmektedir. Öyle ya, "Şehrin virüsleri kanına girmiş insan-daki medeni nosyonu yok edemezsiniz." (Ağabeyime Mektuplar. Sayfa 54).

Kitabın "Çeker mi tek adam bunca kaygıyı" adlı bölümü klasik şiirimizin tadını veren ve izlerini taşıyan şiirlerden oluşuyor. Ağırlığı rubailerden oluşan bu bölümde hece veznini de ustalıkla kullanan şair oldukça başarılı örnekler veriyor:

*"Başım etrafında duman ne koyu
Kalbimin sür'ati sanki doru tay
Koşarak yaşadım hep yıllar boyu
Yine hiçbir şeye kavuşmamış say."*

Kitabın son bölümü "Gecikmiş Zaman Fotoğrafları" ise üç uzun şiirden oluşuyor. Bu şiirlerde kırgınlıklar, dostluklar, iç hesaplaşmalar içiçe geçmiş vaziyettedir. Şair diplomalarını yırtmış, memuriyetin canavar dişleri arasında ezilmekten kurtulmuştur. Zihni sürekli teyakkuzdadır. Onun çocuğuna emanet edecek öfkesi, kılıcı, heyecanı vardır:

"çünkü hıncım da tazedir

sevincim de." dizeleri alelade söylenmiş dizeler değil, şairin bağlandığı dünya görünüşünün hayatına akseden en canlı örneğidir.

Bu yazımızda Metin Önal Mengüşoğlu'nun "Hayatımın Bahanesi" isimli son şiir kitabına kısaca değindik. Şunu açık yüreklilikle söylemeliyim ki, Mengüşoğlu'nun her şiiri üzerinde mısra mısra durulacak ve çağrışımlarından ibret alınacak bir şiirdir. Bazen bıktırıcı izahatlara girişse de, bazen nesre yaklaşıp şiiriyetten uzaklaşsa da onun şiirinde bu ülkenin insanları olarak kendimizi buluyoruz.

"Hayatımın Bahanesi" iyi bir şiir kitabı...

YAŞAR BEDRİ

Uzay Kuşunun Söylencesi

*uzak odalarda sonsuz soprano
perdelere yanlış gölgeler dokunuyor
ayıştığı ah!
unut diyor suda söyleşen mahyanın
oynadığı paradoksu*

*meddahı aynalara düşüren
ay*

*kırı
sitem
unut. paletin
yorgun serüveninde tuvalleri ve
odaları kuşatan söylence.
ışığın önünden geçtim gölgemi büyüterek
bakışında ışıyan simya
gölgemi ezerek başlattığım düş yolculuğum*

*başlamayan aşklarımın
yele verdik
buhara nüshasını amu derya'da*

*parke taşlarında yakamozlar geceye
açılan bir tuval gibi lacivert
tereğini şapkasında unutan delinin
güneş yanığı teni çapul ve bilgece
ihanet ediyor telegim buza değince!*

*tozlu raflarda ince sızdır
aklı talan neden sisli hatıralar
yaşmağın ucuna işlenen mor dantel
başayağında güneşe verdi rengini
adresini arıyor şimdi çöldaglarda ruzigâr.*

*ışıklar söndü odalarda
gökyüzü yıldızlı çok takvimdir
geri çekmiyorum aşklarımı ve günahlarımı/
çok bilmiş anılarımı
bunu dedi ve öldü uzay kuşu*

KİRAĞI'NIN BULUNDUĞU KİTAPEVİLERİ

• ANKARA : Vadi Yayınları, Pınar Yayınları, Birleşik Dağıtım Kitabevi, Seha Neşriyat • ANTALYA : Bahar Kitabevi • BURSA : Çizgi Kitabevi • ÇORUM : Elif Kitabevi • ELAZIG : Batı Kitabevi • ERZİNCAN : Akabe Kitabevi • ERZURUM : Tekyay Kitap Kulübü • İSTANBUL : Kitabevi (Üretmen Han) • KAYSERİ : Seda Kitabevi, Kıvılcım Kitabevi • KONYA : Nüve Kitabevi, Enes Dağıtım • NEVŞEHİR : Galeri Kültür Kitabevi • ORDU : Çağrı Kitabevi • TRABZON : Elif Kitabevi